ئەنجومەنی باڵای دادوەری دادگاکان پابەنددەکات بەردەوامبن لە جێبەجێکردنی هەموارکردنەوەی یاسای لێبوردنی گشتی

ئەمڕۆ چوارشەممە، ئەنجومەنی باڵای دادوەری تەئکیدیکردەوە: دروست نییە جێبەجێکردنی ئەو یاسایە ڕابگیرێت کە لەلایەن ئەنجومەنی نوێنەرانی عێراقەوە پەسەند دەکرێت پێش ئەوەی لە ڕۆژنامەی فەرمیدا بڵاوبکرێتەوە، و هاوکات دادگاکان پابەنددەکات بەردەوامبن لە جێبەجێکردنی هەموارکردنەوەی یاسای لێبوردنی گشتی بەپێی بڕگەکانی.

فەرمانگەی ڕاگەیاندنی ئەنجومەنی باڵای دادوەری لە بەیاننامەیەکدا بڵاوویکردەوە: ئەنجومەنی باڵای دادوەری چوارەمین دانیشتنی خۆی بە شێوەی ئامادەیی و ئەلیکترۆنی بەسەرۆکایەتی سەرۆکی دادگای تەمیزی فیدراڵی فایق زێدان ئەنجامدا و لەمیانەی دانیشتنەکەدا بابەتی فەرمانی دەوڵەتی لەلایەن دادگای فیدراڵی ژمارە (3) و یەکەکانی 4 و 18 و 19 و 21 / فیدراڵ / فەرمانی دەوڵەتی / 2025) لە 4 / 2 / 2025 بە ڕاگرتنی جێبەجێکردنی ئەو سێ یاسایە تاوتوێ کرا کە لە دانیشتنی ئەنجومەنی نوێنەرانی عێراقی لە 21 / 1 / 2025 پەسەند کرابوون.

لە درێژەی بەیاننامەکەدا هاتووە: ئەنجومەنەکە گەیشتە ئەو ئەنجامەی کە پرسی جێبەجێکردنی یاساکان و تانەدانی نادەستووریبوونیان بە بڕگەکانی مادەکانی (93/یەکەم) و (129)ی دەستووری کۆماری عێراق بۆ ساڵی 2005 خراونەتەڕوو، لە سەرەتادا، لەکاتی تانەدانی نادەستووریبوونی هەر یاسایەك کە لەلایەن

ئەنجومەنی نوێنەرانەوە دەرچووە، کە لە ڕۆژنامەی فەرمیدا بڵاوبکرێتەوە بۆ ئەوەی یاساکە ببێتە جێگەی تانە بەهۆی نادەستووریبوونیەوە ئەمە ئەوەیە کە دادگای باڵای فیدراڵی لە زۆرێك لە بڕیارەکانیدا یەکلایی بووەتەوە، لەوانە بڕیاری ژمارە (88/فیدراڵی/2016) لەسەر 20/12/2016 و بڕیاری ژمارە (31/ فیدراڵی/2018) لە 3/11/2018.

ئاماژەی بەوەشکرد: ڕاگرتنی جێبەجێکردنی ئەو یاسایەی کە لەلایەن ئەنجومەنی نوێنەرانی عێراقەوە پێش بڵاوکردنەوەی لە ڕۆژنامەی فەرمیدا ڕێگەپێنەدراوە، چونکە لە فەرمانی دادگای باڵای فیدراڵی کە پێشتر باسکرا، بەڕوونی ڕاگرتنی جێبەجێکردنی ڕێکارەکانی دەرکردن و جێبەجێکردنی یاسای هەموارکردنەوەی یاسای باری کەسی ژمارە (188)ی ساڵی 1959 وەك هەموارکراو و یاسای گەڕانەوەی لە موڵك و ماڵ بۆ خاوەنەکانی کە هەندێك بڕیاری ئەنجومەنی فەرماندەیی شۆڕشگێڕی هەڵوەشاوە دەیگرێتەوە، سەرەڕای ئەوەی تا ئێستا ئەم دوو یاسایە لە ڕۆژنامەی فەرمیدا بڵاونەکراونەتەوە.

ئاشکراشیکرد: بەپێی فەرمانی کارگێڕی بە ناپەیوەندیدار دادەنرێت، چونکە ئاراستەی دوو یاسا کراوە کە بەهۆی بڵاونەکردنەوەیان لە ڕۆژنامەی فەرمیدا کارا نین، و تەنها دەنگدان لەسەریان لە ئەنجومەنی نوێنەرانی عێراق پێویستی بە دواخستنی دەرکردنی هەر بڕیارێکە، نەرێنی یان ئەرێنی، پەیوەست بە جێبەجێکردنی یاساکە.

ڕوونیشیکردەوە: هەروەها ئاماژە بەوە دەکرێت کە بڕیارەکەی دادگای باڵای فیدراڵی (سەبارەت بە دەرکردنی فەرمانی وەلائی لە 2/4/2025)دا هاتووە کە دەرکردنی فەرمانی بەپەلەی دەسەڵاتی دادوەری لەسەر بنەمای داواکارییەکی سەربەخۆ یان ناڕاستەوخۆ لە داواکارییە دەستوورییەکان کە پێش خەی تۆمارکراون و نە لە یاسای دادگای باڵای فیدراڵی ژمارە (30)ی ساڵی 2005 وەك هەموار کراوەتەوە مامەڵەی لەگەڵ نەکراوە ڕێساکانی ژمارە (1)ی ساڵی 2022، و بەمجۆرە پابەندە بەو بەڵگانەی کە لە مادەکانی (151 و 152)ی یاسای ڕێکارە مەدەنییەکان ژمارە (83)ی ساڵی 1969دا ئاماژەیان پێکراوە وەك هەموارکراوە بە پشتبەستن بە مادەی (39)ی پەیڕەوی ناوخۆی دادگای باڵای فیدراڵی.

ئاماژەی بەوەشکرد: دادگای فیدراڵی لە بڕیارەکەیدا گەیشتە ئەو ئەنجامەی کە دەرکردنی فەرمانی بەپەلەی دەسەڵاتی دادوەری تەنها بۆ ڕێنمایی و مەرجانە بەڕێوەدەچێت کە دەبێت جێبەجێ بکرێن بۆ دەرکردنی وەك لە یاسای ڕێکارە مەدەنییەکانی پێشوودا ئاماژەی پێکراوە بۆ ئاماژەدان بەو ڕێنمایی و مەرجانە، بەمان دەردەکەوێت کە ڕێگەی بە هەر کەسێك داوە کە مافی وەرگرتنی فەرمانی لە دادگا هەبێت بۆ ئەنجامدانی کارێکی دیاریکراو بەپێی یاساکە داوا لە دادگا بکات ئەم فەرمانە بە دەسیەیەکی بەپەلە دەربکات ئەو ڕێکارانەی کە لە مادەکانی (151 و 152)ی یاسای ڕێکارە مەدەنییەکان هاتووە لەبەر ئەوەی مادەی (129)ی دەستووری کۆماری عێراق بۆ ساڵی 2005 ڕاگرتنی جێبەجێکردنی یاساکان یان دواخستنی جێبەجێکردنیان یان دواخستنیان قەدەغەکردووە (بڕیاری دادگای باڵای فیدراڵی ژمارە (75/فیدراڵیە/راگەیاندن/2015) لە بەرواری 12/8/2015)، واتە داواکاری ڕاگرتنی جێبەجێکردنی یاساکان،

لەوانەش یاسای هەموارکردنی دووەمی یاسای لێبوردنی گشتی ژمارە (27)ی ساڵی 2016، بەهۆی ناکۆکییەکەی لەگەڵ دەقی دەستووری و سەقامگیری دادگای باڵای فیدراڵی و ڕەچاونەکردنی ئەو ڕێکارە یاساییانەی کە لە یاسای ڕێوشوێنە مەدەنییەکاندا هاتووە، لەڕووی یاساییەوە ڕێگەپێدراو نییە، ئەمە جگە لەوەی کە مادەی یاسایی (153/داواکاری) ڕێگەی بەو کەسە داوە کە بەهۆی فەرمانی دەسەڵاتی دادوەرییەوە زیانیان پێگەیشتووە، تانەیان لێبدات بە تۆمارکردنی سکاڵا لەبەردەم دادگا کە دەرچووە و دواتر بە شێوەی کاساس تانەیان لێبدات، لەکاتێکدا دادگای فیدراڵی بڕیاری دەسەڵاتی دادوەری خۆی بە کۆتایی و پابەندکەر بە هەموو دەسەڵاتەکان وەسفکرد، ئەمەش پێچەوانەی بڕگەکانی یاسای ڕێوشوێنە مەدەنییەکان کە پشتی پێبەستووە و لە مادەی (39)ی پەیڕەوی ناوخۆی دادگای باڵای فیدراڵی.

تەئکیدیشیکردەوە: فەرمانەکانی وەلائی بڕیاری کاتین و هێزی کۆتایی و پابەندکەریان نییە کە هاوڕێی ئەو بڕیارە کۆتاییانە بەت کە بابەتی ناکۆکییەکە بڕیار دەدەن، جەختیشیکردەوە: دادگاکان پابەندن بە جێبەجێکردنی یاسای لێبوردنی گشتی کە ئەنجومەنی نوێنەرانی عێراق لە (21/1/2025) دەنگی لەسەر داوە و مادەی (129)ی دەستوور ڕێگری دەکات لە ڕاگرتنی جێبەجێکردنی یاساکان تا ئەو کاتەی بڕیارێکی کۆتایی دەرنەچووبێت بە نادەستووری ناساندنیان یان هەڵوەشاندنەوەیان لەلایەن دەسەڵاتی دەرهێنەرەوە، هەربۆیە پێویستە لەسەر دادگاکان بەردەوام بن لە جێبەجێکردنی یاسای هەموارکردنەوەی یاسای لێبوردنی گشتی بەپێی دەقەکانی و ئەو ڕێنماییانەی کە ئەنجومەنی باڵای دادوەری لەم بارەیەوە دەرچووە.